

Verksamhetsdirektiv år 2022/2023

Beslutad av styrelsen 7 april 2022

Fastställt vid ägarrådet 27 juni 2022

Innehåll

Innehåll.....	2
INLEDNING	3
Ägarnas mål och syfte	3
Bakgrund.....	3
Organisation.....	3
Verksamhetens huvudprocesser	4
VERKSAMHETSDIREKTIV 2022/2023	5
Verksamhetsprocesser	5
Allmänna utgångspunkter	5
Intressebevakning	6
Programbevakning.....	7
Verksamhetsoptimering.....	7
Huvuduppdragsprocesser	10
Övergripande Policyområden	10
NORRA SVERIGE I EU	10
EU:s framtida budget- och programperiod ge fortsatt stöd till norra Sverige	10
Norra Sverige i samklang med smart, hållbar och inkluderande tillväxt i EU	12
Territoriell samverkan för utvecklingskraft utifrån det europeiska Arktis	13
Fokusområden för påverkan	16
REGIONAL UTVECKLING	16
Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad.....	16
Regionala programsynergier över gränserna	17
FORSKNING & INNOVATION	18
Innovativa regioner, smart specialisering och starka kluster	18
Konkurrenskraftig forskning, innovation och digitalisering i norra Sverige.....	19
TRANSPORT & NÄRINGSLIV	20
Transport och infrastruktur för ett regionalt sammanlänkat Europa.....	20
Marknads- och näringslivsutveckling för konkurrenskraftiga småföretag.....	22
KLIMAT, ENERGI & RÅVAROR.....	23
Den europeiska gröna given och klimatpaketet Fit for 55	23
Energi, bioekonomi och skog.....	24
Råvarutillgångar och regional industriell omvandling.....	25
Bevakningsområden	27
MEDBORGARNAS EU	27
En för EU attraktiv och socialt och hälsosamt hållbar region	27
Synligt norra Sverige med lockande upplevelser	28

INLEDNING

Ägarnas mål och syfte

North Sweden European Office, North Sweden (NSEO), är Norrbottens, Västerbottens, Jämtland Härjedalens och Västernorrlands gemensamma organisation med uppdrag att strategiskt ta del av och påverka viktiga policyområden i EU av betydelse för ekonomisk och hållbar utveckling i hela regionen.

Bakgrund

North Sweden startade den 1 september 1997 mellan regionala aktörer i Norrbotten och Västerbotten. Huvudmän var Länsstyrelserna, Landstingen och Kommunförbunden samt Norrlandsfonden. Den 1 september 2000 tillkom Handelskamrarna och Företagarna samt Umeå Universitet och Luleå Tekniska Universitet. Vid uppstarten av projektperioden 2009 upphörde Norrlandsfonden att vara huvudman och Regionförbundet Västerbotten tog över det tidigare kommunförbundet samt Länsstyrelsen Västerbottens plats. Över tid har förändringar skett beroende av organisatoriska omvandlingar och ändrade ansvarsförhållanden hos aktörerna.

Från och med 2020 omfattar North Sweden även Jämtland Härjedalen och Västernorrland som tidigare samlades i det gemensamma Mid Sweden European Office (MSEO). Inför sammanläggningen engagerades motsvarande parter för en regional balans och eftersträvat brett ägarskap genom att samla de aktörer som bidrar till regional utveckling i norra Sverige från politiken, akademien och näringslivet. I samband med den utökade geografien och förändrat ansvar för de regionala utvecklingsfrågorna trädde samtidigt Länsstyrelsen Norrbotten ur NSEO.

North Sweden har sedan starten drivits i projektform med återkommande utvärderingar och utredningar. Inför projektperioden från 2014 gjordes en genomlysning av verksamheten, där frågan om en ändrad organisation och placering samt ambitionsnivån för verksamheten utreddes och diskuterades. North Sweden koncentrerades till kontoret i Bryssel med en uttalad ambition om ett långsiktigt åtagande från engagerade aktörer, i fas med EU:s programperiodcykler. Inför innevarande projektperiod, med start 2017, togs det fram ett förnyat samarbetsavtal omfattande sju år till och med 2023. Från och med 2020 omfattar det avtalet genom ett tilläggsavtal även tillkommande aktörer i Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

Organisation

Huvudmän för North Sweden är; Region Västerbotten, Region Norrbotten, Region Jämtland Härjedalen, Region Västernorrland, Norrbottens Kommuner, Kommunförbundet Västernorrland, Umeå Universitet, Luleå Tekniska Universitet, Mittuniversitetet, Norrbottens Handelskammare, Västerbottens Handelskammare, Handelskammaren Mittsverige samt Företagarna i Västerbotten respektive Norrbotten. Det inbördes förhållandet mellan huvudmännen regleras i gällande samarbetsavtal med tillägg och verksamheten leds av en styrelse med fjorton ledamöter som representerar respektive huvudman.

Vid ett årligt Ägarråd med samtliga huvudmän, företrädesvis förlagt till före halvårsskiftet respektive år, väljs styrelseordförande samt behandlas verksamhetsdirektiv och styrelsens verksamhetsberättelse. Styrelsen utser ansvarig direktör och fastställer utifrån ägarrådets måldokument en verksamhetsplan och budget samt följer därutöver den löpande verksamheten.

North Sweden har sitt säte och kontor i Bryssel. Projektet ligger formellt inordnat under Region Västerbotten. Region Västerbotten sköter administrativt stöd till North Sweden och ombesörjer tillsammans med Umeå Universitet att vara anställande myndigheter för personalen och erhåller i utbyte för det årlig ersättning från NSEO. Umeå Universitet är anställande myndighet för från Sverige utsänd personal.

Verksamhetens huvudprocesser

North Swedens mervärde för sina huvudmän är att med god hemmaförankring vara regionens företrädare på plats i Bryssel. North Sweden ska vara en bidragande strategisk resurs för uppdragsgivarna i norra Sverige gentemot EU, för i sin tur huvudmännens möjligheter till egen och samlad styrd regional utveckling med relevanta kopplingar till EU:s processer, plattformar och stödmekanismer.

North Sweden ska inom av huvudmännen givna uppdrag och ekonomiska ramar uppfattas som en professionell och kompetent kraft för regionens aktörer och gentemot andra parter i EU. Verksamhetens prioriteringar styrs därvid av anslagna ramar utifrån fastslagen verksamhetsinriktning.

För att nå de uppdrag som fastställts av huvudmännen arbetar North Sweden med fyra huvudverksamhetsprocesser:

- Bevakning,
- Information,
- Påverkan,
- Rådgivning.

Fokus för att möta huvudmännens ambitioner med NSEO är och ska vara policyarbetet. Programkompetens ska finnas för att från North Swedens sida vara uppdaterad i de för det huvudsakliga policypåverkansuppdraget väsentliga delar som berör frågor kring EU:s stöd- och finansieringsinstrument. Genom det kan North Sweden också bidra till det behov som finns av den kunskapen från aktörer runtom i regionen.

VERKSAMHETSDIREKTIV 2022/2023

Verksamhetsprocesser

Allmänna utgångspunkter

Norra Sverige är en viktig och aktiv del av EU och bidrar till det europeiska mervärdet. Regionen ska vara informerad om EU, dess politik och processer samt den finansiering som är av intresse för programområdena Övre Norrland och Mellersta Norrland och regionen i sin helhet. Genom att lyfta fram regionens mervärde och förutsättningar kan EU:s beslutsfattare få ökad förståelse för norra Sverige och värdet av att föra en politik som gagnar utvecklingen i regionen.

Norra Sverige genomgår förändringar med historiskt stora investeringar på ett antal områden och en växande innovationskapacitet i samspel mellan näringsliv och akademi. Det ger utmaningar för att skapa förutsättningar för att i alla delar klara av en hållbar utveckling. Samtidigt finns det områden och delar av regionen där utmaningarna med demografi och behov av stöd för att vända utvecklingen kvarstår. Det ser olika ut, men är också mycket som i grunden är samma över hela norra Sverige vad gäller behov av investeringar för att hantera kompetensförsörjning, inomregional och global uppkoppling samt att bygga kapacitet för utvecklingskraft.

Det är viktigt att ha de olika perspektiven och gentemot EU visa de behov och utmaningar som finns i norra Sverige för att skapa en hållbar utveckling. EU är, med sin inre marknad och olika former av stöd samt plattformar för samverkan kring smarta utvecklingsstrategier, en fortsatt central del för norra Sveriges utvecklingskraft att vidmakthålla, uppmärksamma och utveckla i samspel med regionens aktörer.

North Sweden ska vara en öppen och tillgänglig organisation som *bevakar, informerar, påverkar och ger rådgivning* i frågor som har betydelse för regionen. Arbetet utgår från huvudmännens prioriteringar och övergripande policys och strategier med relevans i arbetet gentemot EU inom vilka NSEO kan bidra till att uppmuntra regionens aktörer att aktivt delta i EU-samarbetet och ta del av EU:s finansieringsmöjligheter för att utveckla den egna verksamheten. Det gäller att nu bygga vidare på det med ytterligare spets i arbetet för North Sweden som ett samlat kontor för hela norra Sverige.

North Sweden ska bedriva sin verksamhet inom av ägarna utpekade prioriterade policy- och insatsområden och kunna ge dels relevant information om EU till regionens aktörer, dels för regionen relevanta aktörer i EU nödvändig kunskap om norra Sverige. Det ska finnas ett tydligt jämställdhetsperspektiv och North Sweden ska vara transparent och tillgängligt inom ramen för gällande offentlighetsregler. Kommunikation är avgörande för huvudmännens möjligheter att såväl se nyttan med som kunna dra nytta av North Sweden och ska därför genomsyra verksamheten. Därtill ska NSEO i samspel med hemmaaktörerna gentemot EU göra tydligt de regionala behov som finns, där mycket är samma men också i olika delar är i olika faser vad gäller investeringar, innovationskapacitet och tillväxtpöjligheter, med utmaningar för lokalsamhället att hantera och där EU med mer territoriellt anpassade verktyg kan göra skillnad för att bidra till regionalt hållbar tillväxt.

Intressebevakning

Intressebevakning är av strategisk betydelse för att regionens aktörer tidigt ska kunna uppmärksamma och påverka EU:s beslutsprocesser inom områden av betydelse för regionens tillväxt och hållbara utveckling. Policybevakning och påverkan inom av huvudmännen utpekade intresseområden är därför en huvuduppgift för North Sweden.

North Sweden är en resurs för att synliggöra regionen på EU-arenan och stärka regionens samarbete med EU:s olika institutioner och nätverk. Intressebevakning och påverkan förutsätter god insikt om såväl EU:s beslutsprocesser och var en fråga ligger, som sakfrågan som sådan. Det krävs också goda kunskaper om regionen, dess aktörer och deras prioriteringar samt hur förslag inom EU kan komma att påverka den egna regionen. NSEO ska utifrån det arbeta med de frågor som är av intresse för näringsliv, universitet och offentlig sektor i norra Sverige.

North Sweden har en viktig roll som bärare av strategisk information i EU-frågor både från Bryssel till regionen och vice versa. NSEO ska kunna erbjuda anpassad information och relevanta kontakter samt aktiviteter såsom seminarier och studiebesök för hemmaaktörerna. Möjligheterna att påverka är störst om regionens aktörer agerar samfällt och North Sweden kan fungera som en plattform för sådan samhandling och gemensamma processer. Stöd till regionens aktörer vid utformning av strategier och positionspapper inom viktiga policyområden är en integrerad del av verksamheten.

Samarbetsorganen Europaforum Norra Sverige (EFNS) för de fyra svenska nordligaste regionerna samt Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) för norra Sverige, norra och östra Finland samt Nordnorge är därvid viktiga nätverk. Dels avseende verksamhetsinriktning utifrån de beslut som fattas i dessa nätverk, dels för löpande samverkan i Bryssel. NSEO har ett bredare ägarskap än det politiska nätverket EFNS, men är samtidigt en naturlig medskapare i EFNS som länken till EU för hemmapolitiken. North Sweden har även en roll att vara koordinator för EFNS inom NSPA. Nordnorge innehar ordförandeskapet och leder arbetet mellan Brysselkontoren inom NSPA, att 2023 efterträdas av East & North Finland, men det är Sverige och Finland som är med i EU fullt ut och regionerna är med det en politisk del av den så kallade flernivåstyrningen inom EU. Det ger NSEO rollen att driva NSPA framåt till gagn för norra Sverige inom EU.

North Sweden måste ha väl utvecklade kontaktnät och kunna agera professionellt och hemtamt både i Bryssel och den egna regionen. North Sweden ska via hemsida, nyhetsbrev och utvalda sociala medier samt egna kunskaps- och dialogmöten hålla huvudmän och intressenter uppdaterade om det arbete som görs och det som sker i EU av intresse för regionen. NSEO ska även ha kommunikationskanaler mot Brysselarenan för att nå ut med information som strategiskt gynnar regionen. North Sweden är en plattform för regionens närvaro i Bryssel, såväl genom specifika arrangemang inklusive studiebesök, som genom kontinuerlig löpande bevakning och intressepåverkan och att kunna ge strategiskt stöd för regionens aktörer gentemot EU i det som har betydelse för regionens långsiktiga utveckling. Fokus är den strategiska intressebevakningen. Det är genom samverkan som framgång nås och Europaforum Norra Sverige (EFNS) samt Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) är väsentliga för sådan samhandling i EU. Det är nätverk att bidra till att stärka utifrån NSEO:s roll som det samlade svenska EU-kontoret inom båda dessa.

Programbevakning

Programbevakning handlar om EU:s finansieringsinstrument. Påverkan på programmets utformning och innehåll sker inom ramen för intressebevakning och påverkan. NSEO ska vara ett stöd för att regionens aktörer ska kunna dra nytta av EU:s fonder och program utifrån de regionala strategierna och EU:s intentioner, även om fokus för North Sweden är att bereda marken inför även nästa programperiod för att tillförsäkra ett fortsatt motsvarande stöd från EU gentemot EFNS-regionerna.

North Sweden ska utifrån kunskap inom utpekade policyområden ha kompetens och möjligheter att ge rådgivning till regionala aktörer så att de kan dra nytta av EU:s stöd i sitt utvecklingsarbete. Det är av vikt att regionens aktörer använder sig av det "erbjudande" EU tillhandahåller i form av de olika program och fonder med flera instrument. De regionala och nationella struktur- och investeringsfonderna är ett första steg för regional kapacitetsuppbyggnad, men mer fokus krävs också på att via EU:s så kallade sektorsprogram och forskningsfonder kunna växla upp de samlade insatserna att därtill nå hela den nordliga geografien med sina många gemensamma utmaningar men också olika förutsättningar. Det finns ett uttalat sådant önskemål från EU:s sid om att skapa sådana synergier mellan olika fonder och program. Till det kommer de nya instrumenten och fonderna för en återstart efter Covid-19-pandemin.

Utgångspunkten är de lokala och regionala utvecklingsstrategierna och att utifrån dem göra investeringsprioriteringar för vad som ska stödjas och med det som bas se vilken extern finansiering som finns att söka. North Sweden ska, när det efterfrågas, kunna bistå aktörerna för ökad kunskap om och förståelse för fonderna och programmen och hur det hänger ihop kopplat till EU:s strategier. Grunden är kommunikation direkt till de regionala aktörernas experter samt via North Swedens hemsida och informationstillfällen gentemot utvalda målgrupper, såsom småföretagare, forskare och kommuner. På förfrågan kan även introducerande rådgivning ges med hänvisning till rätt instanser för projektgenomförande, framförallt i samarbete med och på inbjudan av huvudmännen, kommuner, näringslivets organisationer och andra.

North Sweden ska kunna synliggöra nyheter och ansökningsomgångar avseende program och projekt som utlyses samt medverka till initiala kunskaper samt möjligheter och kontakter för regionala aktörer att gå in i EU-projekt och etablera samarbete med andra aktörer i EU. Det renodlade ansökningsarbetet och programgenomförandet utförs av regionens aktörer. North Sweden medverkar med sina kunskaper för insatser som stödjer hemmaaktörernas möjligheter till EU-finansiering och ska till regionens aktörer kunna visa på hur EU:s instrument hänger ihop i samklang med intentionerna från EU. North Sweden ska också arbeta för att regionens aktörer får attraktiva och relevanta förfrågningar att ingå i konsortier och projekt genom att marknadsföra regionen mot Brysselarenan som en attraktiv projektpartner inom prioriterade områden.

Verksamhetsoptimering

North Swedens innevarande projektperiod löper från 2017 till 2023. Från och med 2018 sker en viss uppräknings utifrån löneindex. I och med förändringarna på huvudmannasidan mellan 2019 och 2020 och därtill Covid-19 som slog till under 2020 kvarstår osäkerheter i och med att det inte finns ett "normalår" att budgetera utifrån.

2019 och 2020 förde också med sig kostnader och arbetsinsatser i att få administrativa rutiner samt nya anställningar och avtal för det samlade kontoret på plats och under 2021 gjordes en kraftsamling för att gå in i nya lokaler med stora extra omkostnader att hantera, där en del också återstår in i 2022. Det är därför av vikt att följa det ekonomiska utfallet med fortsatta krav på återhållsamhet för en, över tid, ekonomi i balans och att med tillställda medel tillhandahålla en maximalt effektiv verksamhet.

Det var ett stort steg att lämna tidigare lokaler, som North Sweden funnits i sedan starten 1997, för att flytta till mer moderna och ändamålsenliga utrymmen. Ambitionen var att kunna samla alla de tre kontor i NSPA men det blev i slutändan North Sweden och North Norway som nu delar lokaler med större gemensamma utrymmen för att kunna erbjuda mer möjligheter till en mötesplats i Bryssel för regionens aktörer. Med det har det sista steget för det samlade NSEO för hela norra Sverige tagits.

Även med återhållsamhet finns det behov av att nyttja tillgängliga överskott från tidigare år för NSEO, att kunna göra riktade för det nya samlade kontoret initiala investeringar och satsningar kopplat till att när det åter går att resa och mötas igen göra aktiviteter på hemmaplan och i Bryssel som samlar regionens aktörer och etablerar samverkan med alla delar av hemmaregionerna. Det finns ett uppdämt behov av att hämta ikapp en i regionen mer synlig hemmaförankring i den samlade geografien.

Även om verksamheten har sin bas i Bryssel, är det av stor vikt att North Sweden upplevs som tillgänglig och nära till för huvudmännen och regionens aktörer och finns med som en självklar del i de regionala processerna och aktiviteterna i det som har koppling till EU. North Sweden ska utifrån sitt uppdrag uppfattas som en konstruktiv partner som levererar mervärden för aktörerna i hemmaregionerna i deras arbete för regional utveckling. NSEO kan och ska för den skull inte vara överallt alltid och måste för balans i sina tillgängliga resurser ha ett tydligt fokus på de uppdrag och målsättningar som ställts upp inom av ägarna utpekade områden, med i sin tur koppling till de regionala strategier som huvudmännen beslutar om respektive plattformarna Europaforum Norra Sverige samt NSPA för det politiskt grundade arbetet i EU.

Det är av vikt för NSEO att slå vakt om och dra strategisk fördel av att verkligen kunna samla politik, näringsliv och akademi i hela norra Sverige för verksamhetens inriktning och uppdrag, hemmaförankringen samt genomförandet på Brysselarenan. Det är perspektiv att ta med in i arbetet för att bereda väg för en fortsatt verksamhet även efter att nuvarande projektperiod för North Sweden avslutas vid utgången av 2023. Under det kommande året ska underlag tas fram för att från ägarkretsen kunna fatta beslut om en fortsatt verksamhet från 2024 och framåt med utgångspunkt i nuvarande ambitionsnivå och inriktning för kontoret.

I och med det etablerade gemensamma Stockholmskontoret mellan Region Västerbotten och Region Norrbotten samt Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland, finns därtill en ytterligare ökad gemensam yta att framåt utveckla mer strategiskt för de policyfrågor som för norra Sverige är gemensamma gentemot nationell nivå respektive EU, även om fokus för North Sweden European Office är och ska vara den europeiska nivån och det som sker i EU.

Covid-19-pandemin har försvårat det dagliga arbetet, även om saker och ting börjar återgå i mer normala arbetsformer, vilket ställer nya utmaningar med att hitta sina former när det går att börja resa och mötas igen. I gengäld har det påtvingade distansarbetet också visat möjligheterna med distansteknologin, som allt mer hittat sina former som redskap också framåt i högre grad än tidigare. Rätt använt ger det ökad möjligheter för nya mötes- och arbetsformer med medverkan av fler, inte minst i den stora och utspridda geografin i norra Sverige. Det ger också möjligheter att se och pröva andra och i grunden mer effektiva sätt att arbeta, att också kunna ta fasta på framåt.

North Sweden ska se till att inom givna ramar finnas där verksamheten behöver finnas för att ytterst leverera de resultat och målsättningar som ställts upp. Det förutsätter också att huvudmännen är tydliga beställare gentemot North Sweden och kan ta emot och omhänderta det North Sweden i sin tur levererar utifrån processerna i EU. Verksamhetens styrdokument i form av Ågarrådets *verksamhetsdirektiv*, styrelsens *verksamhetsplan* och uppföljningen i form av *verksamhetsberättelsen* är redskap för verksamhetsprioriteringar och huvudmännens styrning och uppföljning.

North Sweden ska fokusera på att säkerställa en Brysselbaserad verksamhet, som gentemot huvudmännen och regionens aktörer upplevs som en nära, tillgänglig, relevant och konstruktiv partner i det som kopplar till regional utveckling med bäring på EU inom ramen för av huvudmännen utpekade prioriteringar. Under året, allteftersom påverkan av Covid-19 minskar och därmed underlättar ordinarie arbetsprocesser, ska en effektiv verksamhet etableras, som kan erbjuda såväl bredd som spets i det EU-relaterade arbetet för hela norra Sveriges räkning och förmåga att kommunicera det med nyttjande av såväl fysiska som digitala möten och kanaler för att maximera arbetsprocesserna. Ambitionen att göra de nya verksamhetslokalerna till en regional mötesplats i Bryssel för norra Sverige ska tas tillvara. Samverkan inom EFNS ger möjligheter för samhandling mellan regionens politiska beställning i arbetet gentemot EU samtidigt som det breda ägarskapet för NSEO är av vikt att slå vakt om som en strategisk resurs för verksamheten både i att nå ut hemåt som gentemot EU. Under det kommande året ska underlag för beslut om en fortsatt verksamhet från 2024 och framåt tas fram. Inom ramen för samverkan med Stockholmskontorets aktörer runt gemensamma policyområden, kan kraften ytterligare stärkas i de frågor som samspelar mellan nationell nivå och fokus på EU för NSEO.

Huvuduppdragsprocesser

Övergripande Policyområden

North Sweden har utifrån sitt uppdrag ett antal områden att bevaka och påverka. Dessa inordnas inom NSEO i fyra tematiska fokusområden för påverkan; *Regional Utveckling, Forskning & Innovation, Transport & Näringsliv* samt *Klimat, Energi & Råvaror*. De har i sin tur kopplingar till övergripande långsiktiga policyfrågor som sträcker sig över flera policyfält. Dessa långsiktiga policyfrågor inom ramen för *Norra Sverige i EU* går in i och ska integreras i arbetet med alla North Swedens arbetsområden. Därtill följer North Sweden vad som sker i EU och med att bidra till bredare kunskap om regionen gentemot Brysselarenan inom bevakningsområdet *Medborgarnas EU*.

NORRA SVERIGE I EU

- *Norra Sveriges potentialer ska vara en synlig och tydlig del i EU:s arbete med olika regionalt relevanta övergripande utvecklingsstrategier.*

EU:s framtida budget- och programperiod ge fortsatt stöd till norra Sverige

EU har gått in i programperioden 2021—2027 och North Sweden ska bidra till regionens möjligheter att ta del av och påverka de stöd, regelverk och plattformar som kan bidra till regionens utveckling. Samtidigt påbörjas i EU förberedelserna för nästa budget- och programperiod "Post-2027" och den övergripande långtidsbudgeten, the Multiannual Financial Framework (MFF), med till den hörande konkreta regleringar för de olika budgetområdena inklusive de fonder och program som direkt berör norra Sverige. Detta för att i EU kunna lägga förslag för förhandlingar under andra halvan av innevarande programperiod. Även om det är några år till att de förslagen läggs, påbörjas omgående översyner, samråd och diskussioner i syfte att ta fram dessa.

North Sweden ska, utöver att ge stöd i genomförandet 2021—2027 inom utpekade insatsområden, agera för att norra Sverige är med i processerna avseende kommande förslag i EU. Det görs inte av sig självt och är av vikt att positionera sig i en värld med många andra aktörer och intressen på Brysselarenan. NSEO ska i det vara en strategisk resurs för regionens intressen. North Sweden måste kunna föra fram det som gör att EU ser vikten av att fortsatt lyfta fram norra Sverige som ett för hela EU intressant område att på olika sätt se värdet av att stödja och uppmärksamma. För att göra det gäller det att bygga allianser och gentemot EU etablera plattformar som ger styrka och trovärdighet till den egna argumentationen och intresse från EU att samverka med och bidra till norra Sverige och de prioriteringar och intressen som regionens aktörer önskar få stöd för. I det sammanhanget är det av vikt att också medverka till norra Sveriges inspel i den i EU pågående diskussionen om Europas framtid, med betydelse för EU:s framtida inriktning.

Inför tidigare programperiod genomfördes ett arbete för att genom nätverken för Europaforum Norra Sverige samt Northern Sparsely Populated Areas ta fram rapporter och underlag för den egna argumentationen gentemot EU. Det följdes upp och fördjupades inför innevarande programperiod genom att North Sweden tog initiativ till att göra en studie för NSPA i regi av Organisationen för Ekonomiskt Samarbete och Utveckling (OECD), som är ett respekterat analysorgan med en etablerad metod för att ta fram så kallade "territorial reviews". Det var en viktig investering som stöd för

regionernas eget utvecklingsarbete och som också bidragit till fördjupade möjligheter att etablera ett synligt strategiskt arbete över gränserna inom NSPA, som befäster regionen som en pålitlig partner som levererar i enlighet med det EU önskar.

Det är av vikt att de kommande åren följa upp de initiativen och utfallet, för att i samverkan inom framförallt NSPA bygga vidare på en nära, konstruktiv och ömsesidigt gynnsam dialog med EU-kommissionen och andra aktörer i EU baserat på processer, studier och fakta som visar på norra Sveriges och hela NSPA:s utmaningar och med rätt anpassat stöd också potentialer för framtiden. Dels genom att fortsatt dra nytta av OECD-studien, dels också att under arbetet med och inför kommande förslag i EU vara delaktig i och kunna påverka genom en fortsatt motsvarande strategisk kunskapsuppbyggande regional samverkan att föra in i diskussionerna i EU.

För detta har NSEO i direkt dialog med OECD tagit fram en ansökan om ett projekt inom det så kallade Technical Support Instrument (TSI) som EU-kommissionens DG Reform har för att stödja EU:s reformagenda, som de fyra svenska regionerna och de sju finska regionerna i NSPA ställt sig bakom att skriva under, med stöd av även de två norska NSPA-regionerna som dock inte formellt kan ansöka om dessa medel. De medlen är nu godkända och ett projekt för att i NSPA ta fram metoder för att bygga utvecklingskapacitet och samlat dra bättre nytta av EU:s stödmekanismer ska därför utvecklas, att med NSEO för svensk del som koordinator genomförs under 2022-2023.

North Sweden har även engagerat EFNS-regionerna för ett projekt inom Horizon Europe med syfte att ta fram bättre statistik och data över landsbygds- och glesbygdsområden för att från EU kunna bättre anpassa sina stödmekanismer med bättre tillgänglig data för det. Det är också en del av ett strategiskt stärka regionens förmåga att i samspel med EU skapa utvecklingskraft och ambitionen är att kunna etablera synergier mellan de olika projekten och påverka på EU:s olika framtida fonder, program, plattformar och strategier, såsom EU:s arbete med en landsbygdsvision. Det kan också skapa en plattform för dialog med nationell nivå om bättre samspel mellan olika instrument och samhandling regionalt, nationellt och gentemot EU.

Målsättningen är att North Sweden ska vara en strategisk resurs för regionens aktörer, kopplat till plattformarna Europaforum Norra Sverige samt NSPA, för relevant informationsförmedling till hemmaaktörerna och påverka gentemot EU:s institutioner, för att från EU:s sida fortsatt uppfatta Norra Sverige som en konstruktiv och relevant partner som levererar mervärden till Europa och därmed intressant från EU:s sida att ge ett fortsatt utvecklingsstöd i linje med hittillsvarande särskilda regleringar och stöd för de nordliga glesbefolkade områdena. Den OECD-studie för NSPA som tagits fram är ett strategiskt verktyg att bygga vidare på med motsvarande strategisk samverkan mellan regionerna i det nordligaste Europa. Under de kommande åren kommer det också att med koordinering av North Sweden genomförs ett arbete med bland OECD och stöd från EU:s så kallade TSI-medel för att vidareutveckla kapaciteten och förmågan att implementera den tidigare OECD-studien och dra mer nytta av EU:s instrument. Detta för att underlätta möjligheterna att komma i dialog med EU om regionens möjligheter och utmaningar i förberedelser och diskussioner inför kommande förslag och förhandlingar för nästa budget- och programperiod i EU.

Norra Sverige i samklang med smart, hållbar och inkluderande tillväxt i EU
EU:s tillväxtstrategi, den så kallade Europa 2020-strategin, med sina grundpelare om *smart, hållbar och inkluderande tillväxt*, för att skapa ett konkurrenskraftigt och hållbart Europa till år 2020, har ersatts av den så kallade "Gröna Given" som lanserades av EU-kommissionen inför den nya programperioden 2021—2027. Den bygger i sin tur i hög grad på de globala hållbarhetsmålen och konkretiseras i EU:s olika initiativ och regelverk samt stödstrukturer för en grön omställning, som i sin tur också är en del av att skapa en hållbar tillväxt och nya affärsmöjligheter i Europa. I grunden ligger fortsatt perspektiven om smart, hållbar och inkluderande tillväxt kvar, som i sin tur bär in i exempelvis det som kallas Smart Specialisering för regionala tillväxtstrategier.

Mycket av den gröna given har givetvis ett policyfokus under North Swedens insatsområde för Klimat, energi och råvaror, men det är samtidigt uttalat EU:s överordnade utvecklingsstrategi ned på regional nivå för alla områden, verksamheter och aktörer samt politiken och i alla policydelar att utgå från. Liksom FN:s hållbarhetsmål sträcker sig den gröna given ytterst över alla politikområden, att från olika håll bidra till för i sin tur EU:s strävan till att ta global ledning i en hållbar klimatsmart omställning. North Sweden ska kunna redovisa denna strategi och nyttan med den för att stödja utvecklingsarbetet i regionen och uppmuntra att det ligger i samklang med EU:s och den nationella nivåns arbete.

Det är av vikt för North Sweden att gentemot EU påtala regionens arbete med att vilja koppla upp sig mot övergripande policys och målsättningar i EU. Norra Sverige har ett intresse av att genom NSEO bidra till att i EU inom ramen för sådana gemensamma överordnade strategier vidmakthålla en partnerskapsprincip för dialog mellan EU, nationell och regional nivå om dessa och genomförandet av dem, för att EU fortsatt ska kunna bidra till att stärka Norrbottens, Västerbottens, Jämtland Härjedalens och Västernorrlands utvecklingsarbete i samklang med EU.

Det kommande svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 inleds i Kiruna för ett möte mellan den svenska regeringen och hela kollegiet för EU-kommissionen, som i sig sätter ett extra fokus på norra Sverige och de specifika regionala förutsättningarna som finns. Det ger en potentiell plattform för att visa upp och etablera dialog om regionens intressen för och i EU på ett bredare plan, utöver att ordförandehalvåret överlag ger möjligheter att koppla på nordsvenska intressen att lyftas fram, att under det nu kommande året från North Sweden bidra till att bereda mark för.

Utmaningen ligger i att för Norra Sverige i sin helhet skapa attraktivitet som ger inflyttning och kompetensförsörjning och gentemot EU visa på vägar för att nå dit och därmed i gengäld fortsatt intresse från EU att bidra till det genom relevanta fonder och program och andra plattformar för stöd och utbyten. Utöver kända aspekter som gleshet, kargt klimat och perifert/långa avstånd, har delar av regionen en negativ befolkningsutveckling med demografisk obalans. Det är en demografisk utmaning där norra Europa ligger före framtida utveckling inom stora delar av EU. Huvudmännen ansvarar för arbetet med detta, men North Sweden kan vara en aktör på huvudmännens uppdrag för att lyfta problematiken på Europeanivå. EU:s överordnade strategier och stöd bör överlag tydligare avspegla olika regioners olika behov.

OECD lanserade, parallellt med sin studie över NSPA, också en Regional Outlook med fokus på hållbar tillväxt i landsbygdsområden, som i samspel med NSPA-rapporten givit underlag för en bredare diskussion om stöd för tillväxt utanför storstäderna. Det kan också kopplas till North Swedens initiativ om att etablera ett Smart Sparsely Populated and Rural Regions, "Smart Region", som också en del av en strategi att från norra Sverige och med hela NSPA visa på potentialen för innovation och utveckling till gagn för EU, vid sidan av det stora fokus som varit på storstäder. NSEO ska fortsatt utveckla det arbetet, som burit frukt i att vända på perspektiven till att också uppmärksamma potentialen i även icke-urbana områden samtidigt som det öppnar för även regionens städer att medverka i plattformar som Smart Cities, som norra Sverige annars hamnar utanför.

Covid-19-pandemin har påverkat hela samhället och även att från EU att hantera såväl det mer akuta som de mer långsiktiga efterverkningarna. I grunden är fokus dock detsamma, med sikte på att från EU få stöd för och till EU kunna bidra med långsiktigt hållbar lokal och regional utveckling som även kan hantera kriser, där Rysslands invasion av Ukraina är en annan kris med återverkningar på många olika plan för hela EU och ned på lokal och regional nivå. I grund och botten handlar det om att långsiktigt skapa global innovativ och klimatsmart konkurrenskraft för social, ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling i EU:s alla regioner och att från North Sweden tillse att det också fullt ut inbegriper norra Sverige.

Målsättningen för North Sweden är att kunna visa på EU:s övergripande utvecklingsstrategier med EU:s gröna giv som ramverket, att följa på den tidigare Europa-2020-strategin för smart, hållbar och inkluderande tillväxt och vars ledord är fortsatt lika giltiga för regionernas utvecklingsarbete, att kunna koppla sig gentemot för att kunna erhålla stöd och plattformar för utbyten i och med EU. Det svenska ordförandeskapet för EU under våren 2023 med sitt inledande möte för EU-kommissionen i Kiruna ger en möjlig arena för att etablera dialog om norra Sverige i EU att bereda mark för. Det är av fortsatt vikt att i detta bidra till att bredda storstadfokus i EU till att bättre passa för regionens förutsättningar med ett attraktivt ekosystem för smarta regioner avseende såväl landsbygd som mindre och större städer. Covid-19 ser ut att ebba ut, men har en fortsatt påverkan på omvärlden liksom nu Rysslands aggressioner, med även regionala följd effekter, att för NSEO följa utifrån EU:s agerande, även om fokus i grunden är detsamma; att från North Sweden bidra till att för norra Sverige från EU få stöd för och till EU kunna bidra med långsiktigt hållbar utveckling.

Territoriell samverkan för utvecklingskraft utifrån det europeiska Arktis
North Sweden ska skapa möjligheter och arenor för regionens aktörer att påverka och medverka i det gränsöverskridande EU-samarbetet, såväl samarbete på makroregional nivå som över gränserna i regionen. EU bygger på samverkan över gränserna och från EU:s sida är det också en grund för viljan att ge stöd till regionala satsningar.

På det övergripande planet finns det i EU ett tydligt arktiskt intresse och i det sammanhanget är norra Sverige en del av det som tillsammans med norra Finland politiskt räknas till EU:s arktiska områden. Det är det som gör att EU också kan göra anspråk på egna arktiska intressen. Det är av vikt för North Sweden att se till att vara en fortsatt relevant diskussionspartner i EU:s arktiska arbete och att de regionala

intressena också tas hänsyn till i den storpolitik som annars i mycket präglar de arktiska frågorna.

Genom det arbete som North Sweden genom framförallt NSPA gjort infördes i EU:s integrerade arktiska politik som lades fram 2016 ett tydligt regionalt utvecklingsperspektiv med norra Sverige och EU:s egna arktiska regioner i blickfånget. Det är en policy som nu har reviderats och North Sweden har i det arbetet varit en aktiv part för att tillförsäkra de regionala intressena i översynen, som kan ses som en omstart av EU:s arktiska engagemang med högre ambitioner för genomförandet av politiken och ett fortsatt stadfast engagemang för att bidra till en hållbar utveckling i regionen. North Sweden utgör genom NSPA en utpekad samarbetspartner för EU-kommissionen i utvecklingen och genomförandet av EU:s arktiska policy.

EU:s arbete med att utveckla det europeiska Arktis på ett hållbart sätt kopplas också till diskussionen om EU:s regionalpolitik och vilket stöd norra Sverige kan få från EU för att investera i områden såsom transport och infrastruktur, forskning, innovation och kompetens, samt grön omställning och energieffektivisering med mera riktat till norra Sverige. Det är viktiga perspektiv att fortsatt slå vakt om. I det sammanhanget spelar även den av North Sweden inom NSPA initierade så kallade arktiska investeringsplattformen (AIP), som nu arbetas med, en roll för att synliggöra regionen och dess särskilda behov och förutsättningar. Det visar på regionens intresse av att använda EU:s investeringsmedel i den strävan EU-kommissionen har om att öka investeringstakten genom den Europeiska Investeringsbanken och därmed även vara av intresse för EU och andra att i sin tur överlag bistå och stötta via olika instrument.

North Sweden ska också med den arktiska dimensionen för handen fortsatt stötta regionens intressen i Barents-Arktiska samarbetet utifrån det som har koppling till och gör regionen intressant för EU. Det kan även knytas till EU:s så kallade Nordliga Dimension med sitt fokus på EU:s nära omgivning, såsom för nordligaste Europa Norge, Grönland och nordvästra Ryssland, med norra Sverige mitt i de intressena från EU, även om händelseutvecklingen för Rysslands del ytterligare försvårar och rentav omöjliggör sådana utbyten. Det finns dock i EU en insikt om vikten av långsiktigt lokalt utbyte för att skapa ömsesidigt förtroende. De möjligheter som finns för att från EU göra förberedande investeringar i norra Sverige och NSPA för framtida utbyte över gränserna i hela det nordliga Europa ska därför fortsatt stöttas från North Swedens sida.

Geopolitiken har i allt fått en ökande betydelse och Rysslands invasion av Ukraina stärker det och det berör även norra Sverige, som en integrerad del av det europeiska Arktis. Också klimatutmaningarna har blivit allt mer omfattande och akuta, vilket påverkar norra Sverige snabbare än på många andra håll. Från norra Sverige och North Sweden tillsammans med NSPA är utgångspunkten att från EU vidmakthålla perspektivet att hållbar regional utveckling i de egna arktiska områdena är en given grund för att också hantera övriga utmaningar, såväl att hålla fred som hantera klimatutmaningarna, i den arktiska regionen.

Även om Sverige nationellt definierar sina arktiska regioner till Barentssamarbetet och de arktiska dimensionerna naturligen ökar i nordlig riktning, så är hela norra Sverige för

EU en samtalspartner kring Arktis. Kopplingen till de särskilda gleshetsstöden, undantag för statsstödsregler, dialogen med den samiska gruppen som räknas till de arktiska urfolken samt investeringar i att koppla EU till Arktis genom satsningar på infrastruktur och informations- och kommunikationsteknologi (IKT) och andra investeringar inklusive forskning och testbäddar i kallt klimat, är sådant som berör och har intresse för alla EFNS-regioner och hela NSPA.

Till det kommer EU:s Östersjöstrategi som också har en central roll för EU:s nordliga områden och där North Sweden genom bland annat det informella Baltic Sea Group, iBSG, kan bidra till att regionen tar del i Östersjöarbetet på Brysselarenan, utöver att regionens aktörer medverkar i olika fora. Region Västerbotten håller i sekretariatet för Östersjökommissionen inom CPMR, Conference of Peripheral Maritime Regions, med placering på North Swedens kontor i Bryssel, som givetvis är en fortsatt nära samverkansmöjlighet för North Sweden för maximal ömsesidig nytta, dels för ett ökat fokus i EU på de norra delarna av Östersjön inklusive kopplingen till den arktiska regionen, dels som gemensam plattform för det regionala utvecklingsarbetet på hemmaplan i samspel med övriga Östersjöregioner och andra.

Målsättningen är att Norra Sverige genom North Sweden på Brysselarenan ska vara en samarbetspartner som fortsatt för in de regionala perspektiven i EU:s arktiska policyarbete utifrån EU:s integrerade politik för Arktis och den tidigare genomförda samrådsprocessen om EU:s investeringsprioriteringar i de egna arktiska områdena, till vilka norra Sverige hör. EU ska fortsatt se norra Sverige som en relevant partner för arktiska aktiviteter och investeringar samt vara i EU:s fokus också i genomförandet av policyn. Överlag kan i det sammanhanget det regionala utbytet inom Barents men framförallt NSPA bidra till att i EU bibehålla ett långsiktigt engagemang för den Nordliga dimensionen med att från North Sweden upprätthålla det fokuset och ge stöd för hemmaaktörerna gentemot EU med tillgång till investeringsmedel i form av bland annat en av EU stödd Arktisk Investeringsplattform. North Sweden ska också kunna visa på Norra Sveriges strävan till regionalt inflytande och regional utveckling tillsammans med övriga nordliga regioner inom ramen för Östersjösamarbetet.

Fokusområden för påverkan

North Swedens fokusområden för strategisk påverkan sker inom de fyra tematiska huvudarbetsområdena *Regional Utveckling, Forskning & Innovation, Transport & Näringsliv* samt *Klimat, Energi & Råvaror*, som i sin tur är länkade till EU:s olika policyområden utifrån det som är av vikt för norra Sverige. Påverkansarbetet sker inom dessa områden, även om det också kan ske genom insatser på övriga övergripande områden och inte i allt är fråga om aktiv påverkan då det också, beroende på var frågan ligger i EU:s beslutsprocesser, handlar om bevakning och kunskapsförmedling hemåt.

REGIONAL UTVECKLING

- *Norra Sverige ska få riktad regionalstöd från EU utifrån sina utvecklingsbehov, utmaningar och möjligheter.*

Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad

För 2021—2027 har mycket av det som North Sweden arbetat för kunnat befästas avseende EU:s sammanhållningspolitik med sina struktur- och investeringsfonder (ESIF) för regionalstöd i form av framförallt Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska Socialfonden (ESF+), utifrån hur de kan bidra till stöd för norra Sverige och bidra till investeringar i regional kapacitetsuppbyggnad och innovationsförmåga med också deltagande i europeiska utvecklings- och samarbetsprojekt inom de territoriella gränsöverskridande samverkansprogrammen (Interreg).

North Sweden ska vara ett tillgängligt stöd för huvudmännen och regionens och de regionala aktörernas möjligheter att dra nytta av ESIF. North Sweden ska aktivt verka för att se till att regionen är en fortsatt god dialogpartner gentemot EU-kommissionen och Europaparlamentet med flera i EU och för det använda de samarbeten som etablerats inom ramen för EFNS och NSPA för dialogen. Det kan och ska givetvis även ske genom kontakter med andra regioner och aktörer med gemensamma intressen för att på Brysselarenan få samlad kraft.

De ansträngningar som gjorts från North Sweden i samspel med andra har burit frukt med en fortsatt regionalpolitik omfattande alla EU:s regioner samt en extra gleshetsallokering till regionerna i NSPA, som utöver sedvanlig regionalfond för kapacitetsuppbyggnad också innehåller en del socialfond för därtill nödvändig kompetensuppbyggnad.

Utformningen av EU:s fonder och program är viktigt för norra Sveriges möjligheter att arbeta med utvecklingsprojekt och NSEO ska fortsatt verka för att de ger stöd för de nordliga regionernas utvecklingsbehov och i dialog med EU hur medlen bäst kan implementeras och växlas upp genom satsningar i regionen. För norra Sveriges del är det av särskild vikt att de extra medlen verkligen kan användas till regionens specifika behov inom inte minst IKT och transportinfrastruktur, inklusive glesbygdskyflygplatser.

För norra Sverige, genom North Sweden, gäller det sammantaget att fortsatt, såväl i EU som nationellt, kunna visa på de mervärden ESIF ger för regionens utveckling och hur från EU relativt små insatser ger oerhört stor utväxling i regioner som ligger i framkant

inom många områden men samtidigt är ekonomiskt och socialt sårbara utan sådana extra tillskott, för att värna det stöd regionen kan få från EU.

Målsättningen för North Sweden är att medverka till att regionens aktörer ska kunna dra nytta av EU:s struktur- och investeringsfonder. Därtill ska North Sweden, utifrån beslut som går i regionens riktning med en fortsatt särskild extra gleshetsallokering att fortsatt kunna användas utifrån regionens specifika behov och förutsättningar inom inte minst informationsteknologi och transportinfrastruktur samt kompetensutveckling, fortsatt synliggöra norra Sveriges förutsättningar att skapa europeiska mervärden. North Sweden ska i det kunna stödja regionens aktörer att dra nytta av dessa regionala utvecklingsmedel utifrån EU:s intresse för att stödja utvecklingspotentialer i norra Sverige.

Regionala programsynergier över gränserna

Sammantaget finns det i inledningen av den nya programperioden mer regionala stöd än någonsin, men däremot är det en ökande andel som går via nationell nivå och direkt från EU, vilket komplicerar programstrukturen. Det är samtidigt av det skälet av än större vikt att i möjligaste mån knyta ihop alla olika initiativ, fonder, program och plattformar att göra maximalt samlad nytta för regionalt utvecklingsarbete.

Vid sidan om EU:s sammanhållningspolitik har EU-institutionerna utformat en allomfattande återhämtningsplan för nästa generations EU för att hantera effekterna av Covid-19-pandemin, med ett flertal olika investeringsverktyg för utvecklingsinsatser på både kort och medellång sikt som ska bidra till ekonomisk återhämtning, samt digital och grön omställning. North Sweden ska verka för att EU:s planer och paket samspelar med ordinarie regionala fonder och program och därmed bidrar till att skapa bättre förutsättningar för ekonomisk återhämtning, digital och grön omställning, samt hållbar regional utveckling i norra Sverige.

Inom ramen för EU:s krav om strategier för smart specialisering på regional nivå, uppmanas till samhandling mellan olika instrument, såsom ERUF, ESF+, Erasmus+, Kreativa Europa, Landsbygdsutvecklingsfonden med flera. Det syns särskilt i verktygen för så kallade integrerade territoriella investeringsstrategier (ITI) och lokalt ledd utveckling (CLLD) med ökande fokus på att vid sidan av mer riktade stadsutvecklingsinsatser också utveckla specifika subregionala geografier såsom de mer glesbefolkade områdena i EU. Det finns en efterfrågan från EU-kommissionen och även Europaparlamentet om att i områden som NSPA använda dessa instrument driven av de lokala aktörerna själva, även om det från svensk nationell nivå inte ges det stöd för det som hade varit önskvärt. NSEO ska i samspel med EU bistå för att fortsatt pröva möjligheterna med hur EU:s stöd kan användas för att bygga kapacitet för ett sådant lokalt riktat arbete i samverkan mellan olika aktörer och geografier inom och utom regionen.

EU:s Interreg-program kan också i högre grad samspela med övriga fonder och program för att skapa samverkan som växlar upp de samlade insatserna och kunskapsutbyten över olika regionala och internationella värdekedjor till gagn för parterna och hela EU. North Sweden kan bidra till förståelse för att se de sammanhangen och nyttan med Interreg och gränsutbyten i dessa delar utifrån EU:s strävan att koppla de inomregionala

och utomregionala perspektiven och samhandlingen på en ytterst europeisk nivå. North Sweden kan också gentemot EU visa på den unika samverkan som finns i det nordligaste Europa och hur anpassade sådana stöd bidrar till de europeiska mervärdena.

Målsättningen för North Sweden är att bidra till att regionerna kan maximera nyttan med EU:s olika fonder och program genom att skapa synergier som växlar upp de samlade insatserna. Detta särskilt som en större andel regionala utvecklingsstöd genom EU:s olika krisstöd för att återstarta ekonomin efter Covid-19 och även andra satsningar och medel administreras via nationella aktörer och även direkt från EU genom olika myndigheter. Särskilt bör uppmärksammas EU:s intresse för integrerade strategier och lokalt ledd utveckling inom ramen för regional och sub-regional smart specialisering och de möjligheter som det kan ge för stöd till långsiktigt anpassad regional utveckling i olika delar av norra Sverige. Därtill att länka ihop det med samverkan över gränserna på lokal, regional, nationell och europeisk nivå genom EU:s Interreg-program för att stärka de synergier och utvecklingsförmågan i samspel med andra. Därtill att visa på behovet av en överlag bättre samordning mellan EU:s olika investeringsverktyg för det regionala arbetet med hållbar regional utveckling.

FORSKNING & INNOVATION

- *Norra Sveriges forskning och innovation ska få del av och kunna ta plats i EU:s olika innovationssatsningar.*

Innovativa regioner, smart specialisering och starka kluster

Innovation och forskning får en stor roll i genomförandet av EU:s gröna och digitala omställning och för att trygga europeisk konkurrenskraft. För detta samverkar EU:s insatser för innovativa regioner inom regionalpolitikens instrument med insatserna i Horisont Europa (HE), EU:s ramprogram för forskning och innovation (FoI). Fonderna är även mer än tidigare integrerade med de politiska målen i EU:s strategier så som den gröna given, digitaliseringsstrategin och industristrategin. North Sweden ska verka för att dessa gynnar norra Sveriges innovationssystem och att regionens företag får en stor roll i EU:s insatser för grön och digital omställning.

NSEO ska stödja de regionalt utvecklingsansvariga i deras arbete med Smart Specialisering (S3) från ett EU-perspektiv med hänsyn till det utökade utrymme som S3 får på flera policyområden än sammanhållningspolitiken, så som forskning, klimat, digitalisering, hälsa och industrialisering. Därtill ska North Sweden bevaka och erbjuda stöd kopplat till de finansieringsinstrument som är tillgängliga för norra Sveriges aktörer och särskilt för regionens många små företag så som Horisont Europa, Digitala Europa, InvestEU och de strategier som styr dessa investeringar. Möjliga synergieffekter mellan finansieringskällor ska stärkas genom att lyfta regionerna som viktig partner emot EU och visa på norra Sveriges bidrag till EU:s övergripande strategier genom insatserna för regional utveckling och S3 för att stärka regionernas roll i Bryssel.

Regionens kluster och identifierade styrkeområden har särskild vikt i det regionala innovationssystemet för att överkomma de utmaningar som den glesa befolkningsstrukturen och långa avstånd medför. De ska lyftas som goda exempel på den utvecklingskraft som finns i norra Sverige och som frigörs genom samverkan och rätt

utformat stöd. De ska också från NSEO ges stöd i deras arbete mot EU-arenan för ökad tillgång till nätverk och medel för fortsatt utveckling av regionens styrkeområden. Därtill ska innovationssystemets särskilda förutsättningar som stora ytor, kallt klimat, tillgång till grön energi och naturresurser lyftas som tillgångar i innovationssystemet och för EU:s ambitioner och målsättningar inom FoI, europeisk konkurrenskraft, testbäddar, projekt och specifika verksamhetsetableringar.

EU betonar vikten av internationell samverkan inom forskning och innovation och Smart Specialisering. North Sweden ska underlätta för regionens aktörer i deras arbete för internationalisering genom att använda Bryssel som en plattform för nätverkande med intressen och aktörer i linje med regionens intresseområden. Samverkan inom nätverk såsom det regionala forskningsorienterade Brysselnätverket ERRIN som NSEO är medlem i respektive NSPA ska fortsatt utvecklas för att ge mervärde till regionens aktörer och för att lyfta den territoriella dimensionen av EU:s innovationspolitik.

Målsättningen är att North Sweden genom att lyfta norra Sveriges ledande innovationskluster och styrkeområden ska verka för en förståelse i EU om att regionens innovationsförmåga och specifika innovationssystem, genom smart specialisering och klusterpolitik, är av betydelse för europeisk innovations- och konkurrenskraft. Inom ramen för EU:s initiativ för tillväxt och innovation är målsättningen att etablera norra Sveriges kapacitet för lösningar inom bland annat testbäddar, Smart Cities, digitalisering, hälsa, och överlag behov av energi- och klimatsmarta lösningar på många olika områden, inklusive innovationsförmåga i glesbefolkade miljöer.

Konkurrenskraftig forskning, innovation och digitalisering i norra Sverige
EU utgör en betydande finansiär för svenska lärosäten, företag och institut där det främsta verktyget utgörs av Horisont Europa som följer på tidigare Horisont 2020. Forskningsmedlen omges av hög konkurrens och omfattande ansökningsprocesser vilket gör dem svårtillgängliga. Samtidigt har högt deltagande i forskningsprogrammet ett mervärde för hela norra Sverige då det, förutom arbetstillfällen och ökad kunskapsbas, även kan ge exponering och möjlighet till påverkan inom de policyområden där regionen har starka forskningsmiljöer och ekonomiska intressen så som rymd, bioekonomi, elektrifiering, automation, Arktis och råvaror.

North Sweden ska stötta norra Sveriges forsknings- och Innovationsaktörer och företag i deras EU-engagemang för ökad tillgång till konkurrensutsatta medel till förmån för excellent forskning. Genom att bevaka och påverka utvecklingen inom EU:s forsknings- och innovationspolitik underlättas för regionens aktörer att delta framgångsrikt i konkurrensutsatta forskningsutlysningar. North Sweden ska kunna tillhandahålla anpassad information efter behoven hos aktörerna baserat på olika intressen och förutsättningar och tidigare EU-engagemang samt delta i ägarnas strategiarbeten. Insatser ska även ske för att stärka möjligheterna att använda EU:s insatser för högre utbildning för utveckling av regionen innovationssystem och till förmån för regionens lärosäten och FoI-miljöer.

North Sweden ska även stötta ägarna i att nyttja det strategiska mervärdet som deltagande i EU-finansierade projekt innebär för att påverka EU:s strategiska agenda

och framtida utlysningar genom att navigera på EU-arenan. Det gäller även att med utgångspunkt i FoI-verksamhet och nätverk arbeta för en starkare roll i de strategiskt viktiga industriallianserna och genom FoI-aktörernas forskningsmiljöer medverka i Europeiska Partnerskap och så kallade Missions samt att i dialog med nationella aktörer agera för att i EU lyfta forskningsområden som är av relevans för regionen.

Den digitala omställningen är högt upp på EU:s agenda för att upprätthålla europeisk konkurrenskraft och industriellt ledarskap där norra Sverige har särskilda förutsättningar att leda denna omställning. Regionens industrier har nått en ledande position inom sina verksamhetsområden med tillgången till den expertis som finns vid lärosätena. North Sweden ska verka för att regionens aktörer får en stark roll i strategiska värdekedjor och de allianser som finansierar forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt (FoUI-projekt) under EU:s regelverk för IPCEI med särskild betydelse för EU:s strategiska ambitioner. North Sweden ska bevaka att EU:s insatser under strategin för digital omställning gynnar universitet, företag och offentliga aktörer utifrån regionens särskilda förutsättningar inom exempelvis AI, Industriella processer, High performance computing, Big data, 5G, Edge computing.

Målsättningen är att från North Sweden bidra till att stärka de excellenta forskningsmiljöerna och företag i tillgången till konkurrensutsatta medel för forskning och innovation som i sin tur stärker Norra Sveriges närvaro i internationella nätverk. Detta genom att bevaka EU:s stödinsatser till FoI-aktörer inom de tematiska områden som är viktiga för regionens lärosäten, företag och offentliga aktörer samt verka för att påverka EU:s forsknings- och innovationspolitik i en för regionen gynnsam riktning. Det ska underlätta regionala FoI-aktörers möjligheter till att tillgodogöra sig konkurrensutsatta medel och att delta i Horisont Europa, EU:s ramprogram för forskning och innovation, till strategisk nytta för forskningsaktörernas och hela norra Sveriges innovationskapacitet med stora potentialer inom ramen för EU:s digitala agenda och att ta en roll inom för regionen strategiska värdekedjor och allianser i EU.

TRANSPORT & NÄRINGS LIV

- Norra Sveriges transportinfrastruktur och digitala uppkoppling ska vara en del av EU:s infrastrukturnät och kunna få stöd från EU för att byggas ut för särskilt näringslivets möjligheter att utvecklas med också anpassade statsstödsregler för det.

Transport och infrastruktur för ett regionalt sammanlänkat Europa

Förordningen för det transeuropeiska transportnätverket (TEN-T) sätter ramarna för EU:s transportpolitik och en revidering av förordningen pågår. Efter ett gediget arbete från North Sweden finns nu Botniska korridoren (BK) utmed kusten genom norra Sverige med som en del av de högst prioriterade stamnätsskorridorerna inom EU:s transportnät (TEN-T). Botniska korridoren är, utöver en förlängning av stamnätsskorridoren Skandinavien-Medelhavet (ScanMed) från Stockholm och norrut vidare mot Narvik, också en del av stamnätsskorridoren Nordsjön-Östersjön (NSB) mellan Luleå och Haparanda och vidare söderut på finsk sida.

Genom att vara del i EU:s stomnätskorridorer ökar möjligheterna till finansiering genom stöd från EU:s fond för infrastruktur, Connecting Europe Facility (CEF). Det ger också möjlighet för våra regionala aktörer att samverka med övriga aktörer längs med korridorerna inom ramen för de korridorsforum som arrangeras av samordnarna för ScanMed och NSB.

Norra Sveriges behov av fungerande infrastruktur, såsom Botniska korridoren, Northern Axis, dvs Malmbanan och vidare mot Transsibiriska järnvägen, för europeisk tillväxt ska fortsatt påtalas gentemot EU. Inom ramen för TEN-T-revideringen är målsättningen att, utöver stomnätet, även sätta EU:s fokus på de viktiga sträckor och noder (urbana noder, hamnar och terminaler) för multimodala transportlösningar mellan olika trafikslag som ligger i det så kallade övergripande nätet inom TEN-T eller som inte är TEN-klassificerade idag, men som spelar en avgörande roll för tillväxt och konkurrenskraft i norra Sverige, samt för funktionaliteten av stomnätet. Mittstråket mellan Sundsvall och Östersund, som sedan kopplar vidare till Trondheim i Norge, är exempel på ett viktigt stråk med stor utvecklingspotential och betydelse för EU:s östvästliga förbindelser, vilket North Sweden även fortsatt kommer att understryka i kontakter på EU-nivå. North Sweden ska även fortsätta att arbeta för att EU:s godskorridor genom Sverige förlängs på samma sätt som ScanMed-korridoren.

Överlag ska North Sweden ge strategisk rådgivning och argument samt samordna regionens intressen i pågående översyn och revidering av TEN-T-förordningen med en samlad regional transportpolitisk "berättelse" för att stärka EU:s intresse att vilja investera i norra Sverige. North Sweden ska vara en samarbetspartner för de aktörer som aktivt företräder regionens intressen inom EU:s transportpolitik, såsom strävan till att få till stånd en fungerande framtida förbindelse över Kvarken, utveckling av Malmbanan samt Mittstråket med möjliga anslutningar i inlandet såsom Inlandsbanan och Barentskorridoren med flera och på olika sätt medverka till ökad medvetenhet i EU om vikten av att knyta samman Europas nordliga områden mot världen i övrigt, men också inom regionen. North Sweden ska därtill fortsätta att genom kontakterna med EU och ställningstaganden i EU ge stöd åt de regionala aktörerna gentemot nationell nivå.

Barents Euro-Arctic Pan-European Transport Area (BEATA) är en plattform att samverka med för fokus på samlade kommunikationslösningar i det nordliga Europa och inom Northern Dimension Transport Logistics (NDPTL), som NSEO agerat för, finns möjligheter till stöd för hela norra Sverige. Målsättningen om bättre kommunikationslösningar i EU:s Östersjöstrategi över Östersjön och fokus på grön omställning i EU som helhet med utveckling av så kallade gröna korridorer ger också grund för att sätta fokus på regionens behov. Till det kan möjligheterna för att erhålla finansiering genom det föreslagna nya investeringspaketet för hela EU i form av InvestEU med i sin tur kopplingar till etablerandet av en arktisk investeringsplattform inom NSPA utvecklas.

North Sweden ska uppmärksamma och aktivera regionens företrädare att ta del av de utlysningar som sker inom ramen för EU:s TEN-T/CEF och gentemot EU agera till gagn för dessa ansökningar.

Målsättningen är att NSEO aktivt ska arbeta för att norra Sverige får största möjliga utbyte och genomslag i fora kopplade till stomnätskorridorerna ScanMed och NSB där Botniska korridoren nu är en fullvärdig del. Utöver detta ska North Sweden lyfta vikten av de delar i transportsystemet som idag inte har samma möjligheter till EU-finansiering utifrån kriterierna i TEN-T. NSEO ska gentemot EU kunna visa på vikten av att knyta ihop Europas nordliga delar, exempelvis genom att inom ramen för pågående översyner av EU:s TEN-T och arktiska politik samt Östersjöstrategins målsättningar, visa på vikten av tvärförbindelser såsom över Kvarken, längs Mittstråket och annan anslutande infrastruktur och att alla regionerna inom North Swedens geografi har viktiga knutpunkter och noder för transportsystemet i det nordliga Europa. NSEO ska arbeta för att regionen tar del av och ansöker om finansiering från EU samt i EU synliggöra dessa ansökningar och etablerandet av sammanlänkade hållbara transporter i gröna korridorer.

Marknads- och näringslivsutveckling för konkurrenskraftiga småföretag

North Sweden ska ha kunskap om EU:s arbete med en inre marknad för att kunna bistå de delar av regionen som upplever problem med gränshinder, där norra Sverige med sina integrerade gränsekonomier är ett exempel för Europa, som samtidigt satts under stark press under Covid-19 med stängda gränser. NSEO ska kunna hänvisa till var hjälp finns att söka i de konkreta fallen och på EU-nivå föra fram existerande problem.

North Sweden ska därtill bevaka EU:s statsstödsregler med relaterade skattedirektiv för så rimliga förutsättningar som möjligt för det lokala näringslivet med de konkurrensnackdelar som finns i avstånden inom regionen och till marknaderna. Inte minst är möjligheterna till stöd för regionen glesbygdsflygplatser av stor vikt att fortsatt slå vakt om. NSEO kan också vid påtalan från regionens aktörer medverka till att i EU uppmärksamma de fall av snedvridande konkurrensvillkor till nackdel för regionens företagande, som kan finnas mellan länder och regioner inom EU.

För aktörerna i norra Sverige och Europa är tillgång till bredband en nyckel för att kunna bedriva verksamhet och nyttja olika IKT-baserade tjänster, inte minst för näringslivsaktörer, såsom turismverksamheter i inlandet, men också för helt nya potentiella affärsverksamhet och e-lösningar i regioner med långa avstånd. Utbyggt bredbandsnät med fortsatt stöd av EU samt global uppkoppling med högkapacitetskabel är förutsättningar för det att uppmärksamma EU på vikten av att ge stöd för, inklusive att norra Sverige också ska omfattas av så kallade 5G-korridorer som planeras för i EU.

NSEO ska också kunna ge allmän information om offentlig upphandling och så kallad innovationsupphandling för att bidra till att företag kan lägga anbud och att offentliga aktörer upphandla nya tjänster. North Sweden ska kunna ge information om de möjligheter som EU:s olika fonder och program erbjuder för att stödja ny- och småföretagandetillväxt för nya affärsmöjligheter, inklusive det fokus som finns på småföretagandedeltagande inom Europeiska Investeringsbankens (EIB) erbjudanden.

På andra hållet är det av vikt att gentemot EU påpeka den specifika företagsstrukturen i EU:s nordliga glesbefolkade områden med å ena sidan traditionella basindustrier med global koppling och å andra sidan en stor andel av många väldigt små företag som i realiteten är mikroföretag snarare än SME:s enligt EU:s definition på ett småföretag. Det

har en stor betydelse för hur stödssystem och plattformar utformas och möjligheterna att använda EU:s stödformer för att regionalt bygga kapacitet för utveckling, innovation och växtkraft för det lokala näringslivet, inklusive storföretagens roll för även småföretagen.

Målsättningen är att North Sweden ska kunna bidra till bättre ny- och småföretagandetillväxt i norra Sverige genom att kunna informera om de möjliga stöd och upphandlingsregler som finns i EU samt bevaka EU:s statsstödsregler inklusive riktat mot flygplatser till gagn för regionens näringsliv och vid behov uppmärksamma EU på de gränshinder och ojämlika konkurrensvillkor som finns i strid mot intentionerna med EU:s inre marknad. Det inkluderar också behovet av stöd till fortsatt bredbandsutbyggnad och global uppkoppling i de nordligaste glesbefolkade områdena för fullt marknadstillträde och potentialer för IKT-lösningar i global framkant. Därtill att uppmärksamma EU på anpassade instrument för näringslivsutveckling i regioner med många väldigt små företag.

KLIMAT, ENERGI & RÅVAROR

- *Norra Sveriges gröna omställning ska uppmärksammas som en föregångare och få stöd från EU att genomföras, inklusive satsningar för hållbar utveckling avseende regionens råvaruindustri och skogens bioekonomi att bidra till EU:s gröna giv.*

Den europeiska gröna given och klimatpaketet Fit for 55

Genom EU:s tillväxtstrategi "Den europeiska gröna given" har klimatfrågorna fått ett ytterligare starkare fokus i EU och klimataspekterna genomsyrar nu all EU-politik. Målet är ett klimatneutralt Europa 2050 och genom den nya europeiska klimatlagen slås en minskning av utsläppen med 55% till 2030 mot 1990 års nivå fast. Utifrån detta mål krävs en revidering av EU:s klimat och energilagstiftning. Sommaren 2021 presenterades klimatpaketet Fit for 55 som både innehåller förslag till reviderad lagstiftning samt vissa nya initiativ. Parallellt presenterades även EU:s nya skogsstrategi.

Klimatpaketet handlar om åtgärder för att övergripande minska utsläppen och energianvändningen, initiativ kring EU:s utsläppshandel och en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna, men omfattar även flera insatser kring hållbar mobilitet. Det är en del nya satsningar, men även en fortsättning på det arbete som redan har påbörjats för att nå Parisavtalets målsättningar samt de 17 målen i FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling, med sikte på COP27 i Sharm el-Sheikh, Egypten. I EU:s gröna omställning finns det potential för norra Sverige att vara en ledande aktör och det är av stor vikt att EU:s fokus ligger i linje med regionens behov och möjligheter. Inom ramen för klimatpolitiken ska North Sweden bedriva bevakning och påverkan av EU:s politik och strategier relaterade till såväl miljöfrågor som energi och bioekonomi. Särskilt kan de hållbara, klimatsmarta verksamheternas och företagens möjligheter kopplat till kluster inom energi, miljöteknik, clean-tech och bioekonomi lyftas fram för att på EU-nivå bidra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring gröna lösningar och på regional nivå ökad kunskap om EU:s pågående processer och möjligheter att ge stöd.

Finansiering av klimatåtgärder genomsyrar såväl den fleråriga budgeten och den tillhörande återhämtningsfonden. EU-kommissionen har kopplat till det presenterat en klimatinvesteringsplan; Investeringsplanen för ett hållbart Europa. Planen ska mobilisera offentliga och privata medel med hjälp av EU:s olika finansieringsinstrument

att under tio år investera i den gröna omställningen. Investeringsplanen inrymmer även en mekanism för rättvis omställning med ett stödpaket som ska inriktas på kol- och koldioxidintensiva regioner och sektorer som är de som påverkas mest av omställningen. Sverige tilldelas 165 miljoner euro inom fonden som bland annat föreslås finansiera omställning av stål- och metallindustrin i norra Sverige.

Det är av högsta vikt för North Sweden att i samspel med hemmaaktörerna agera för regelverk och mekanismer som bidrar till och inte begränsar norra Sveriges förmåga till egen omställning, utvecklingspotentialer och därtill möjligheter att bidra till EU:s gröna giv. NSEO ska särskilt bevaka EU:s pågående arbete med hållbarhetsmålen inom Agenda 2030 samt EU:s klimat- och energimål, kopplat till initiativen inom den gröna given. North Sweden ska även agera för att lokala förutsättningar, såsom till exempel kallt klimat och gleshet, ska beaktas inom ramen för EU:s lagstiftning för vatten och avlopp.

Målsättningen är att North Sweden i samspel med aktörerna i norra Sverige ska värna och lyfta norra Sveriges potential och intressen inom ramen för EU:s klimatpolitik med fokus på EU:s gröna giv och tillhörande instrument gentemot aktörer på EU-nivå. Genom att etablera närmare dialog med berörda aktörer på hemmaplan och i EU kan och ska North Sweden bidra till att det finns kunskap och insikt om pågående processer och vilken påverkan det kan få för regelverk och plattformar i norra Sverige. I etablerandet av en grön omställningsagenda i EU ska North Sweden understryka den potential som finns i regionen att bidra inom olika områden avseende miljöteknik och clean-tech och överlag agera för att EU:s lagstiftning tar hänsyn till norra Sveriges förutsättningar och behov för att kunna bidra till klimatsmarta lösningar och minskad miljöpåverkan. I samverkan med regionens aktörer ska North Sweden verka för ett aktivt deltagande kopplat till EU:s olika initiativ inom ramen för den gröna given och EU:s arbete med COP27 i Sharm el-Sheikh och hållbarhetsmålen inom Agenda 2030.

Energi, bioekonomi och skog

Det pågår många processer inom EU som berör hur Sverige och svenska aktörer skapar energi och biobaserade produkter. Inom den gröna given ryms en ny skogsstrategi, en strategi för biologisk mångfald, en handlingsplan för cirkulär ekonomi samt en plan för nollutsläpp till vatten, jord och luft. Inom ramen för Fit for 55 pågår även en revidering av energiskattedirektivet och en översyn av förordningarna LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry) och REDII (Renewable Energy Directive), som även dessa i högsta grad berör intressen i norra Sverige, där North Sweden är engagerat för att bidra till fortsatt anpassade och relevanta regelverk för den regionala bioekonomin.

Därtill pågår EU-arbete kring ytterligare delegerade akter för hållbara investeringar (taxonomy) som kan komma att detaljstyra hela samhällets användning av och investeringar i biodrivmedel, bioenergi, fjärrvärme, energiutvinning ur avfall samt även hur hållbart investeringar i vattenkraft och vindkraft och andra energislag anses vara med mera av stor vikt för norra Sveriges framtida energimix och skogsbruk. Det finns i förslagen perspektiv som skiljer mot det nordiska skogsbruket och därmed kan ge stora problem för den regionala ekonomin och det regionala klimatarbetet, som behöver anpassas till en nordsvensk kontext avseende ett aktivt skogsbruk som också fungerar som en effektiv kolsänka och att kunna ersätta kol och olja med biomassa.

För en övergång till en cirkulär bioekonomi behövs ökad tillgång på skoglig bioenergi, biodrivmedel och nya biobaserade produkter. North Sweden ska verka för att säkra och underlätta utvecklingen mot en biobaserad samhällsekonomi med bas i skoglig råvara. I det arbetet ingår att lyfta vikten av det aktiva skogsbrukets roll i EU:s gröna omställning, med fokus på den växande skogens klimatnytta och användningen av skoglig biomassa för utvinning av förnyelsebar energi och andra produkter. North Sweden ska särskilt synliggöra behovet av avancerade biobränslen/förnybar energi från biomassa till flyget och de satsningar som görs i regionen på detta.

Även skogens mer traditionella råvaruförsörjning till trävaruindustri och byggande har fått ett ökat intresse i EU, att bidra till den biobaserade cirkulära ekonomin och kunna binda växthusgaser med att ge utrymme för ny växande skog. Samtidigt finns det olika syn på skogens roll och nytta runtom i EU, att från North Sweden bidra med kunskaper utifrån norra Sveriges perspektiv i att tillförsäkra beslut som ligger i linje med regionens intressen som skogsregioner och möjligheter att aktivt bidra till EU:s gröna omställning.

Målsättningen är att North Sweden ska befästa budskapet att norra Sverige kan och bör spela en nyckelroll i den gröna samhällsomställning som krävs för att nå EU:s klimat- och energimål. North Sweden ska informera om det aktiva skogsbrukets klimatnytta, med fokus på norra Sveriges ledande position inom skoglig bioenergi och biomassa. Därtill understryka den potential som finns i regionen att bidra inom områden som ren energi och högteknologisk trä- och processindustri för en övergång till en biobaserad cirkulär ekonomi. North Sweden ska även synliggöra behovet av biobränslen för flyget. North Sweden ska därutöver upplysa om de möjligheter som EU erbjuder för utveckling, samarbeten och stöd och verka för regelverk och stöd som passar norra Sveriges energimix och hållbara skogsbruk med fokus på att för EU bidra till minskad klimatpåverkan.

Råvarutillgångar och regional industriell omvandling

EU-kommissionens råvaruinitiativ med fokus på metaller och mineraler och som konkretiserats i en strategi, utgör en grund för North Swedens möjligheter att vara en aktiv dialogpartner gentemot EU i dessa frågor utifrån råvarornas betydelse för Europa och därmed norra Sveriges betydelse för EU. Norra Sverige har specifik kompetens och kluster med en hög spetskompetens inom råvaror och råvaruhantering som till Europa ger unika innovationsmöjligheter i de olika initiativ som lanseras för ökad tillgång till råvaror och mer resurseffektiva och innovativa råvaruflöden från prospektering till utvinning och förädling. I det finns också OECD:s gruv- och mineralprojekt som delar av regionen är delaktig i, som en delvis fortsättning på OECD-studien för NSPA.

Med utgångspunkt i regionens råvaror och tillgång till grön energi finns en stark och tung kunskapsdriven processindustri som utgör basnäring för en stor del av norra Sverige. Det är industrier utsatta för global konkurrens samtidigt som den ligger i global framkant på miljö- och klimatområdet. Det är värden för EU att dra fördel av och slå vakt om i olika policys som påverkar den tunga industrins förutsättningar.

Regionens basnäringar ligger även till grund för en stor del av den diversifierade och innovativa företag som idag exporterar IT-lösningar och kompetens globalt inom till

exempel Process IT, industriell AI och IKT. Det är industrier som ligger i global framkant på miljö- och klimatområdet och som har och har fått ett förnyat intresse nationellt och globalt med stora förhoppningar att ta en ledande roll för den gröna och digitala omställningen. Det illustreras inte minst i det engagemang som EU:s institutioner visat för norra Sveriges insatser för fossilfritt stål, klimatsmart och konkurrenskraftig batteriproduktion som i kraft av omfattningen på dessa investeringar med behov av arbetskraft och energi påverkar hela norra Sverige.

Ökad global konkurrens tillsammans med EU:s förstärkta klimatambitioner och ökade insatser för industriell omvandling för att möta dessa utmaningar sätter norra Sveriges ekonomier under starkt omvandlingstryck med utveckling av implementering av ny teknologi och förändrat behov av arbetskraft. EU:s insatser tar sig både uttryck i ambitiösa strategier för industrins omvandling, inom exempelvis vätgas, stål och batterier samt lagstiftning som inför miljökrav på industrin och dess produkter samt finansiering och annat stöd till storskaliga industriprojekt. EU uppvisar här en stor samordning och synergi mellan policyområden och insatser som ger norra Sverige unika möjligheter att bidra till och påverka EU:s satsningar.

North Sweden ska arbeta för att EU:s insatser för råvaruförsörjning och industriell omvandling gynnar norra Sverige med möjlighet att påverka EU:s strategier och investeringsbeslut genom till exempel industriallianser och viktiga projekt av allmänt europeiskt intresse IPCEI. Målen är att dessa initiativ ska inkludera en regional dimension och att norra Sveriges bidrag och intressen blir synliga i dessa prioriteringar genom en regional dimension och samverkan med övriga policyområden. Såväl traditionell gruvdrift och processindustri som nyare industrietableringar, ges en given plats i EU:s framtidsinriktade industripolitik. Därtill att industripolitiken omfattar också samhällsutveckling och klimatomställning genom ett breddat näringsliv överlag.

Råvarufrågorna och industriell omvandling är överlag en plattform för dialog med EU-kommissionen – och den nationella nivån – om långsiktig hållbar regional utveckling och stöd för det, inklusive jämställdhetsperspektiv och åtgärder för klimatomställning i därtill en arktisk kontext, för en positiv regional samhällsutveckling i samspel med den rena råvaruekonomin.

Målsättningen är att North Sweden i samverkan med regionens aktörer ska stärka kännedomen om den regionala industrins betydelse för hela Europas konkurrenskraft och gröna och digitala omställning. North Sweden ska bidra till aktivt deltagande i EU:s olika initiativ för att stärka innovationsförmågan i industrin och en hållbar tillgång på råvaror för EU utifrån också klimatsmarta framtidslösningar inom denna sektor. North Sweden ska därtill kunna bistå avseende EU:s plattformar för utformning och implementering av industripolitik och samtidigt agera för att behovet av och möjligheterna till hållbar regional utveckling förs in som en integrerad del av EU:s arbete med råvaru- och energifrågorna i EU:s nordliga, arktiska, områden. I det samspelar EU:s intresse för en uppdaterad industripolitik med fokus på hållbarhetsperspektiv och industriell omvandling, där North Sweden ska medverka till att norra Sverige kan ta del av och ha en given plats i EU:s stöd, plattformar och utveckling mot en långsiktigt mer hållbar industristruktur för regioner med mer traditionell basindustri.

Bevakningsområden

North Sweden bevakar EU:s arbete inom många områden och även inom fokusområdena finns utöver påverkansarbete också delar som är mer fråga om att bevaka och följa. Inom arbetsområdet *Medborgarnas EU* samlas därtill för North Swedens vidkommande kultur-, turism-, folkhälso-, livsmiljö-, jämlikhets- och jämställdhetsfrågor samt EU:s verktyg för socialpolitik, den Sociala pelaren. Områden som på EU-nivå inte består av hård lagstiftning att från regional nivå primärt påverka, men för den skull är viktiga politikområden att följa och med möjligheter för norra Sverige att visa upp en bredare bild av regionen och vad regionen kan erbjuda för ett allmänt ökat intresse för norra Sverige på EU-arenan.

MEDBORGARNAS EU

- *Norra Sveriges ska ses som en inom sociala, kulturella och andra samhällsområden attraktiv, ledande och intressant region att i EU vilja samverka och ha utbyten med.*

En för EU attraktiv och socialt och hälsosamt hållbar region

Den demografiska utvecklingen i stora delar av regionen ställer krav på effektiva lösningar för integration, en jämställd arbetsmarknad, välfärd, kompetensförsörjning och tillgång på service och tjänster. Samtidigt innebär regionens förutsättningar och historia en attraktionskraft att lyftas fram på EU-arenan och internationellt. Där är besöksnäringen i norra Sverige viktig för att marknadsföra regionen och att utveckla besöksnäringen som en hållbar näring i linje med EU:s gröna giv. North Sweden ska kunna föra en diskussion med EU om detta, inom ramen för EU:s regionalstöd, men också i bredare mening för att såväl bibehålla som kunna locka människor och företag för långsiktigt hållbar regional samhällsutveckling för unga och gamla, kvinnor och män, infödda och invandrade. North Sweden ska även kunna visa på de regionala exempel som finns på teknik för att överbygga avstånd och glesbygdsproblematik, som pilotprojekt och affärsmöjligheter i hela EU.

North Sweden ska följa EU:s arbete inom folkhälsoområdet och hur det kan föras samman med de regionala aktörerna, inte minst utifrån den demografiska utmaningen och såväl stöd för ett hälsosamt åldrande som nya tekniska lösningar för att möta utmaningarna med en äldre befolkning och behovet av kompetensförsörjning i glesbefolkade områden. Det lyfts även fram i OECD-studien över NSPA, som ger underlag till regionens utvecklingsförmåga och behov av plattformar för kompetensförsörjning med mera med också stöd från EU. Överlag är OECD-studiens budskap att regionerna i NSPA ligger i framkant inom många områden till gagn för hela EU men samtidigt är sårbara i akt av liten egen kritisk massa och specifika omständigheter där ganska små medel kan göra utmaningar till möjligheter, perspektiv för North Sweden att kunna förmedla för att såväl fånga intresse som stöd från aktörerna i EU.

Hälso- och kompetensfrågorna kan kopplas till EU:s ökade fokus på ett socialt hållbart EU genom Europeiska pelaren för sociala rättigheter med många punkter som berör hälsofrågor och folkhälsa samt de globala hållbarhetsmålen, för norra Sverige att uppmärksamma och medverka till. Det blir extra aktuellt i spåren av Covid-19 och EU:s roll i och med EU:s etablering av en europeisk hälsounion. Även om EU i huvudsak saknar maktbefogenheter inom hälsa och utbildning innebär Covid-19 globala effekter

där EU åberopat behovet av stärkt gemensam samordning vilket är relevant för norra Sverige att följa. Det är också fallet för Rysslands invasion av Ukraina som skapar utmaningar och behov av samhandling inom EU med möjliga effekter kopplat till migrationsströmmar, säkerhetspolitiska förändringar och att överlag skydda Europeiska intressen med betydelse och påverkan på norra Sverige att kunna informera hemåt om.

North Sweden ska även följa EU:s sociala arbete för att se hur det kan kopplas samman till regionala aktörers arbete, med norra Sverige som ett exempel för Europa med höga tal vad gäller livskvalité och sociala index i EU:s jämförelser och vikten av intresse och stöd från EU för att fortsatt kunna upprätthålla och utveckla det. Kopplat till det finns också regionens jämställdhetsarbete som uppmärksammas i EU.

Målsättningen är att från North Swedens sida bevaka frågor inom folkhälsa, social utveckling, utbildning för kompetensförsörjning, medborgar- och civilfrågor samt jämställdhet. Kopplat till det att även att i EU uppmärksamma om Norra Sveriges utvecklingskraft på dessa områden och upplysa i regionen om de möjligheter som EU erbjuder för att hantera inte minst regionens demografiska utmaning och glesbygdsproblematik. Till det kommer att lyfta fram EU:s ökande engagemang i de folkhälsorelaterade och medborgar- samt civilrättsliga frågorna inom EU:s europeiska hälsounion och den Europeiska pelaren för sociala rättigheter där norra Sverige kan visa upp goda exempel och vara en partner för EU. Covid-19-pandemin börjar mattas av, men har förstärkt behovet av att följa folkhälsofrågorna och hur de påverkar norra Sverige då EU stärker sitt samarbete inom hälsofrågor och koordinering av hälsokriser. Likaledes innebär Rysslands krigsföring nya samlade åtgärder på EU-nivå med möjlig betydelse för också norra Sverige att följa.

Synligt norra Sverige med lockande upplevelser

North Sweden ska följa arbetet inom ramen för turism/besöksnäring samt upplevelseindustri och matupplevelser samt kulturverksamhet och gentemot EU kunna visa upp goda exempel på lokalt engagemang för att locka såväl besökare som entreprenörer och unga individer att etablera sig i glesbygd.

North Sweden ska kunna ge information om och bidra till hur regionens aktörer kan ta del av EU:s olika tillfällen att synas och höras på Brysselarenan och runt om i Europa samt fonder och program, som en del av det regionala utvecklingsarbetet inom turism, kultur, folkhälsa och social hållbarhet samt jämställdhet och även, kopplat till övriga politikområden, från NSEO visa upp för och skapa ett bredare intresse för norra Sverige i EU. Det bidrar till att stödja påverkansarbetet inom utpekade fokusområden och möjligheter att få aktörer i EU att vilja lära mer om regionen inklusive att besöka norra Sverige.

Turism och upplevelser är inom EU utpekade områden med stora förutsättningar att utvecklas och bidra till ökad regional attraktivitet, konkurrenskraft och sysselsättning, även för mer perifera regioner. North Sweden ska kommunicera på EU-nivå om potentialen inom detta tillväxtområde men också utmaningarna för en hållbar besöksnäring i sårbara miljöer och samhällen, inte minst i spåren av Covid-19.

Den samiska kulturens särart och betydelse som därtill erkänd ursprungsbefolkning är perspektiv som kan ges ökad uppmärksamhet på den europeiska arenan. Det har också direkt bäring på EU:s arktiska strävanden genom den dialog med urbefolkningarna som etablerats från EU:s sida, där det är viktigt att de regionala perspektiven i sin helhet finns med, genom nära dialog från North Sweden gentemot de ansvariga inom EU-kommissionen och medverkan av regionens samiska företrädare.

Till det kommer kulturens och de kreativa näringarnas roll för att bidra till också ekonomisk och social utveckling. Kulturhuvudstadsåret Umeå2014 är fortsatt en regional investering och "varumärke" att dra nytta av tillsammans med aktuella kultursatsningar som görs och möjligheter till kulturellt utbyte som finns. Dels för att bredda omvärldens bild av norra Sverige i sin helhet, dels för att etablera samverkan med aktörer i Europa och EU. Ofta kopplas kreativa näringar i EU till begreppet design i en mycket vid mening där det finns mycket att bygga på i regionen att visa upp i EU.

Målsättningen är att från North Swedens sida kunna bidra till att bredda bilden av regionen och vad norra Sverige kan erbjuda gentemot Brysselarenan. Det kopplar till kultur, turism och de arktiska perspektiven som en spännande region i EU. Detta genom att kunna visa upp regionens attraktiva miljöer, kultur och kreativa näringar och informera om de initiativ EU tar på dessa områden. Den samiska kulturen är ett specifikt perspektiv att för North Sweden föra fram inom ramen för EU:s arktiska dialog och norra Sveriges samlade regionala perspektiv.